

Астана Медицина Университеті АҚ
Қазақстан тарихы және философия кафедрасы

СӨЖ

**Тақырыбы: Позитивті философияның
қалыптасуы.**

- Тексерген: Досыбаева Н.Т
- Орындаған: Мірәлі Д.Б
- 225-топ

• Семей-2011

Жоспар:

- Позитивизм түсінігі
- Позитивизм кезеңдері
- Позитивизм өкілдері
- Огюст Конт позитивизмі
- Э.Мах позитивизмі
- Рихард Авенариус позитивизмі
- Спенсер Герберт позитивизмі

Позитивизм
(латын тілінен аударғанда
“*Positivus*” – позитив -
ті, оң деген мағынаны
бідіреді) – 19 ғасырдың
30 – шы жылдары
қалыптасқан және біздің за -
манымызға дейін жалғасын
тауып келе жатқан
философиялық бағыт.
“Позитивизм” терминін
ғылымға француз
философы О.Конт еңгізген.

Позитивизм

Шетел философиясының нақты
ғылымдарды нағыз шынайы
білімнің бірден бір көзі деп жариялайтын
және философиялық
зерттеулердің танымдық маңызын
теріске шығаратын бағыты.

Позитивизмнің тууы спекулятивтік
философияның ғылым дамуы
алға қойған философиялық мәселелерді
шешуге қабілетсіздігіне
өзінше бір жауап болды.

Басқа да ұшқарлыққа ұрынған позитивизм,
білім алудың құралы ретіндегі теориялық
спекуляциялық жорамалды
мүлдем теріске шығарады. Бұрынғы
философиялық
мәселелерін, ұғымдары мен қағидаларын,
олардың абстрактілігі
жоғары болуының салдарынан тәжірибе
арқылы шешіле де,
тексеріле де алмайтындығы себепті,
позитивизм жалған және
жоқ болған деп жариялады. Мәні жөнінен
позитивизм белгілі
бір жағдайға ұшқары логикалық
тұжырымдарға дейін жеткізілген
ампиризм.

Позитивизмнің дамуындағы этаптар

Позитивизм өзінің дамуында негізгі үш кезеңді басынан

өткерді:

Бірінші позитивизм. Негізін салушы – Огюст Конт

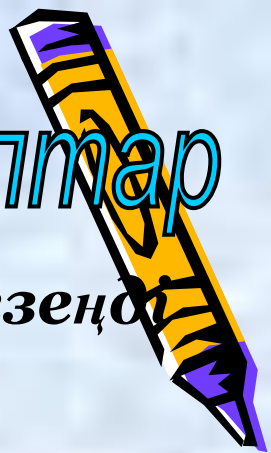
(**Auguste Comte**). Өкілдері: Джон Стюарт Милль (Mill,

John Stuart) (1806–1873), Герберт Спенсер (Herbert

Spenser). (1820-1903жыл).

Эмпириокритицизм - өкілдері: Эрнст Мах (1838-1916)

(**Ernst Mach**), Рихард Авенариус (1843-1896) (Richard Avenarius)

Неопозитивизм неесе логикалық позитивизм

өкілдері: Готлоб Фреге (1848- 1925) Gottlob Frege,
Бертран Рассел 1872 —1970 Bertrand Arthur William Russell , Людвиг Виттгенштейн (1889-1951) Ludwig Wittgenstein , Венский кружок, Львов – Варшава мектебі

Постпозитивизм - өкілдері: Карл Поппер (1902–1994) Karl Raimund Popper , Томас Кун (1922–1996) Thomas, И.Лакатос, Пол Фейерабрасс (1924-1994), Полли, Тулмин

Бірінші стадиясы

Позитивизмнің бірінші формасынағы басты идеялар:

- Феноменализм;
- Индуктивизм принципінен абсолютті іздестіру барысында саналы түрде қабылданатын тыйымдардың пайда болуы;
- Табиғат пен қоғам танымындағы идеализм;
- Әлеуметтік революцияларға теріс қарым қатынас

Позитивизмнің бірінші формасының идеологиялық кредосы –

прогресс пен жинақылық

Екінші стадиясы

Позитивизмнің екінші стадиясы – эмпириокритицизм

Э.Мах және

Р.Авенариус есімдерімен байланысты (1843 – 1886).

Бұл стадияның бірішіден айырмашылығы – философияның басты мін-

деті барлығын қамтиын ғылыми білімнің жүйесін құру емес, керісін -

ше, ғылыми білім теориясын қалыптастыру.

«Эмпириокритицизм» теориясын Авенариус еңгізген.

Ол – сынақ

критикасы мағынын білдіреді. Эмпириокритицизм консерватизм

ұғымымен тығыз байланыста.

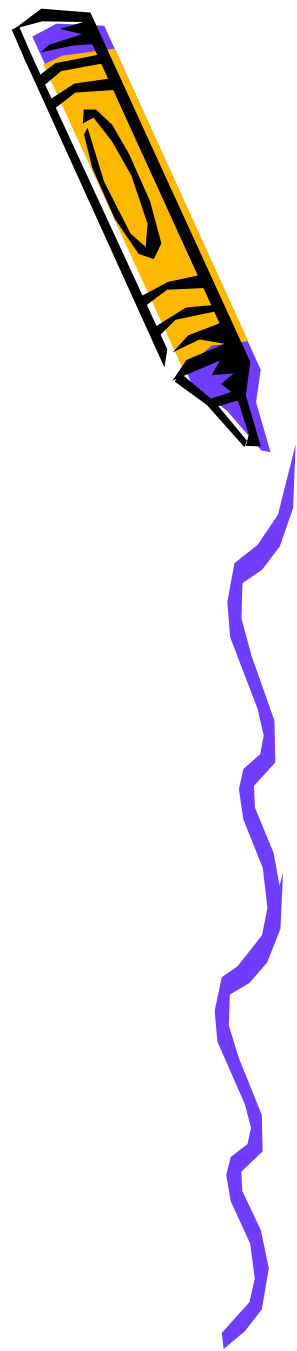
Үшінші этап (20ғ .20жж..)

Позитивизм эволюциясындағы үшінші этап –
неопозитивизм неме –

се логикалық позитивизм. Логикалық
позитивизмнің негізгі мақаты –
метофизикаға қарсы күрес болып табылады.

Логикалық позитивизм
спецификасының мәні мынада, флософиялық
әдіс негізінде жаңа
математикалық логика үстемдік алады.

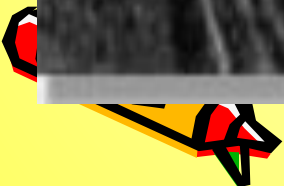
20 – шы 30 – шы жылдары неопозитивистер
ғылыми білімнің редук –
ционистік әдісіне жүгінген.Бұл редукция
сол кездері ғылыми анализ –
дің басты есебі болып саналған,

Огюст Конт Позитивизмі

Позитивизмнің негізін салушы француз философы О.Конт. Конт есімімен позитивизмнің бірінші этапының дамуы тығыз байланысты. Конттың ең көлемді еңбектерінің бірі – «**Позитивтік философия курсы**». Позитивизм философиясының басты мәні мынада болған – **метафизика эрасы бітіп, позитивті білім, яғни позитивизм эрасы басталды.**

Ғылыми заңға жүгінетін болсақ Конт та өзінің білімін заңға негіздеп болып, “Сатылардың үш заңын” ұсынды.

- Бірінші заңы – теологиялық;
- Екінші заңы - метафизикалық;
- Үшінші заңы – позитивті;

Позитивизм ғылымы үшін естествознание үлгі болып табылады.

Естествознанияның әдіс – тәсілдерін позитивизм гуманитарлы

және қоғамдық ғылымдарға ауыстырады. Бұл ерекшелік позитивистік әдістің спецификалық шектеулігін қалыптастырады. Қоғамның прогрессы Конттың әлеуметтік динамикасында басты мәселелердің бірі болып табылады. Бұл жердегі даму да сатылардың үш заңына сәйкес жүреді.

Теологиялық стадия – 1300 жылға дейін 3-ке бөлінеді:

- ☐ фетишизм,
- ☐ политеизм,
- ☐ **монотеизм.**

Методизикалық стадия – 1300 жылдан 1800 жылға дейін өтпелі болып келеді.

19 ғасырдың басында жаңа жан-жақты позитивті стадия дүниеге келеді. Бұл кезеңде **альтуризм** идеясы кеңінен таралады.

Э.Мах позитивизмі

Э.Мах позитивизмі

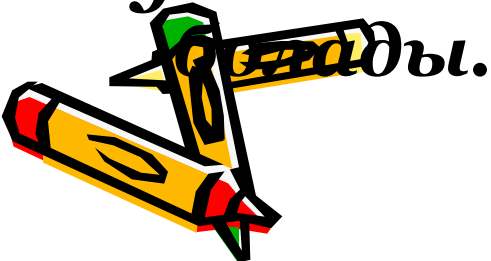
Э.Мах – 1838 жылы Тураса қаласында дүниеге кел –
ген. 1860 жылы Вена қаласының университетін бітіріп,
сол жерде приват – доцент қызметі бойынша жұмысқа
алынады. 1864 жылы Грацтағы математика универси –
тетінің профессоры, 1867 жылы физика прфессоры,
Кейін Прагадағынеміс университетінің ректоры атағына
ие болады.

**Махтың физикалық зерттеулері
экспериментальды және теориялық
механика, акустика, оптикаға арналған.
Оның теориялық механика –
дағы идеялары өте жақсы белгілі.**

**Теориялық және экспериментальды
механикадан басқа, Мах есту
және көру физиологиясы, вестибулярлы
аппарат механизмін де
зерттеген. Бұның барлығы аз болса да
оның философиялық қызы –
аушыллығының арқасында ояндды деседде**

Э.Мах -көптеген философиялық және ғылыми мақала -
лардың авторы. Ең танымал дегендері: "Сезіну анализі
және физикалықтың психикалыққа қатысы", "Популярно-
научные очерки" (СПб., 1909), "Принцип сохранения
работы. История и корень его" (СПб., 1908), "Познание
и заблуждение. Очерки по психологии исследования"
(М., 1909), "Механика. Историко-критический очерк ее
развития" (СПб., 1909).

Рихард Авенариус позитивизмі

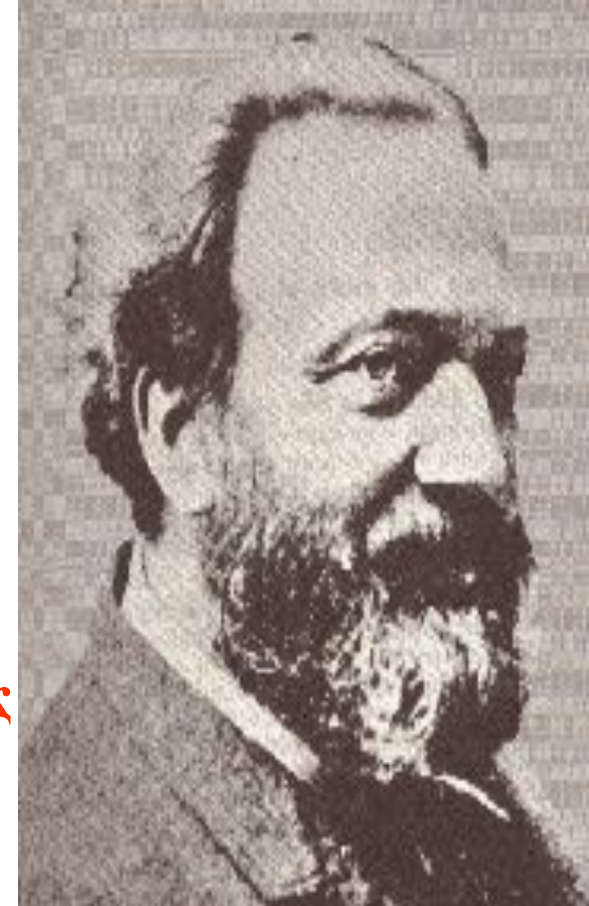
Рихард Авенариус Rihard Avenarius (9.11. 1843 года - 18.08.1896 года)

Швейцария (Swit –zerland).

Эмпириокритицизмнің негізін салушы

Швейцариялық философ. Э. Мах сияқты

Авенариус та философияның орталық түсінігін тәжірибе түсінігімен байланыстырады. Идеализм мен материализм арасындағы қарама – қайшылықты жеңуге тырысады.

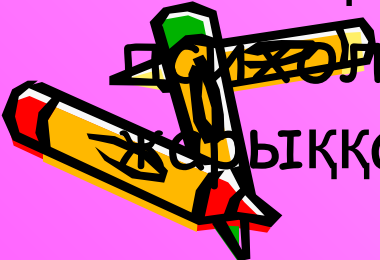
Герберт Спенсер позитивизмі

Герберт Спенсер – ағылшын философы және әлеуметтанушысы, позитивизм өкілі. Спенсер философиясы О.Конттың позитивизмінің дамуы-

на үлкен үлес қосты. Спенсердың басты мақсаты барлық ғылымдарды байланыстыратын және

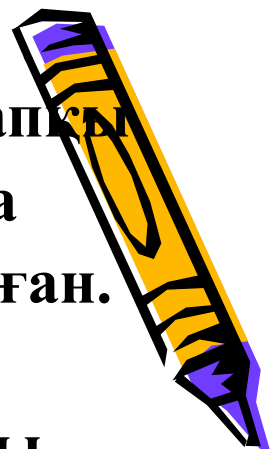
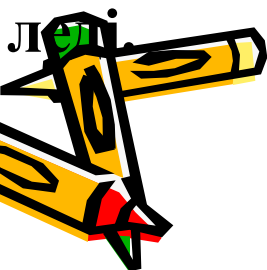
олардың заңдылықтарын реттейтін синтетикалық философия құру еді. Бірақ ол өзінің мақсатының жартысын ғана іске асырып үлгерді. Ол психология, биология, әлеуметтану негіздерін жарыққа шығарумен байланысты болды.

Спенсердің басты философиялық жұмысы “Бастапқы бастаулар” кітабы болып табылады. Бұл кітабында танылмайтын және танылатын білім жайында жазған. Сонымен қатар политикалық философия және екі томдық автобиография, білім саласына байланысты жазылған кітаптары бар.

Спенсердың теориялық көзқарастары нақтылы ғылым воздействиюесінің нәтижесінде пайда болды. Қоғам Спенсер үшін биологиялық жүйелерге тән әлеуметтік организм.

- Қоғам биологиялық организм сияқты даму барысын — да массасын жоғарылатып отырады.**
- Масса көбейген сайын құрылым бұзылыстарына әке-**

- Құрылым бұзылыстары функция дифференциациясымен жалғасады.
- Функция дифференциациясы жеке бөліктердің өзара әсерлесуіне әкеледі.
- Биологиялық ағзада жеке бөліктер бірігіп үлкен бір қызмет атқару үшін керек. Қоғамда бір бүтін жеке бөліктер үшін өмір сүреді. Яғни қоғам өзінің мүшелерінің қа –
мы үшін жұмыс атқарады.

Назарларыңызға

Рахмет !!!

